

„Edinost“

zhaja vsakrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za štiri leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se uprava ne odziva.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 avč.); vsa Trsta pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 570.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petlin. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne sabvale domači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadst.

odgovorni urednik Fran Gednik.

Lesnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“, v Trst

Naša zveza z Italijo v zrcalu položaja v Italiji.

Kakor se bodo naši čitatelji morda še spomnili iz-za naših svoječasnih poročil o sestavi nove večine v laškem parlamentu in sestavi Zanardellijevega kabineta, vlada sedaj v laškem kraljestvu liberalno-demokratska večina, kateri najuplívnejše sestavine so: socialisti, republikanci in radikalci. Od take vlade pričakujejo italijanske mase zboljšanja gospodarskih razmer in povzdigo revnejših slojev. Vlada je tudi resnično o svojem nastopu obljubila jako važne in koristne reforme. Obljubila je olajšanje neznoznega davčnega bremena, a tudi zboljšanje oziroma novoustrojenje vseh tih naprav, iz katerih bi se morali boljšati sedanji, oziroma ustvariti novi eksistenčni viri za laško prebivalstvo. Na jedno stran se je torej vlada obvezala, da bo od ljudstva tirjala manje davke, na drugo stran pa, da mu bo za to še več dajala. Sedaj mora seveda nastati vprašanje: kje misli italijanska vlada dobivati potrebne dohodke za plodonosne investicije, ako noče še povečati davčnega bremena? Morda hoče varčevati? A kje? V Italiji je še vse, iz česar bi moglo ljudstvo crpiti življenjske pogoje, v tako primitivnem stanju, da bi moral tamkaj nastati popoln gospodarski polom, ako bi se hotelo v tem obziru še manj storiti, nego se je storilo do sedaj. Potrebe postajajo v Italiji vedno večje, a davčni vijak je tamkaj še tako nategnjen, da ga absolutno ni možno še bolj nategniti.

Novi krmilari menda niso kar nič mislili na vse to, ko so nastopili vlado ter bili tako velikodušni — z obljubami. Obljubljati je jako lahko, a znati treba najprej, kje se bodo dobivala sredstva za izpolnjevanje storjenih obljub?! In res je laška vlada radi svojih prevelikih obljub zašla v veliko zagato.

Obljubljenih reform ne more izvesti, ker nima sredstev potrebnih v to, davkov pa ne sme zvišati, ker je že o nastopu vlade obljubila, da tega ne stori. Ako pa vlada ne izvede obljubljenih reform, morala bo odstopiti, ker ne bo mogla tajiti, da je zgrešila svoj namen. — Letos se je moglo še, a le z velikim trudom vzdržati v proračunu ravnatelj, a malo je manjkalo, da se ni pokazal primanjkljaj, da si so nekateri že pred letom menili, da so italijanske finance popolnoma solidne in trdne. Iz italijanskih listov pa posnemamo sedaj, da v prihodnjem proračunu

bo primanjkljaj neizogiben. V kratkem se bo vršila v laški zbornici velezanimiva razprava o kritičnem stanju laških financ, a te razprave se udeležijo najposobnejši laški finančirji, kakor so Luzzatti, Sonnino, Rubini, Guicciardini in drugi. Nekateri iz-med teh so prepričani, da je v bodočem državnem proračunu, kakor zgoraj omenjeno, deficit neizogiben.

Ravnatelj bi se dalo vzdržati v Italiji le tedaj, ako se skrči civilna lista ter stroški za vojsko. Ia tu je zopet ona stara pesem. Italijo je megalomanija dovela na rob gospodarskega in s tem tudi političnega propada. Kljub svoji slabosti hoče igrati ulogo velenja ter se kar ne more iznebiti ekspanzivnih težajev. Mesto da bi skrbela za gospodarski napredek dežele, troši neštivilne milijone za vojno in mornarico. Italija se nam dozdeva kakor tisti mož, ki bi stradal, samo da si s prihranjenim denarjem kupi železen oklep! Kaj mu pomaga oklep, ako je od stradanja ves obnemogel. Železni oklep mu pripomore samo v tem, da se še prej zgrudi na tla pod njegovo težo, kar se zgodi prej ali slej tudi Italiji, ako se slednjič ne uveri, da je treba najprej skrbeti za želoce in še le potem za obleko in oklep.

Italija stoji pred neizprosno alternativo: ali se odloči za nadaljevanje politike domišljavosti in megalomanije, potem je popoln gospodarski polom neizogiben; ali pa hoče preprečiti ta polom, potem pa jej je odprta jedna jedina pot: pot odpovedi politiki veličastva, za katero italijansko kraljevstvo nima sredstev. Italija se mora odločiti za eno ali drugo. Aut — aut! Tertium non datur.

Tudi državnikom avstrijskim bi moralo to stanje v Italiji dajati misliti. Malee resneje, to je, se stališča praktičnega računanja bi se morali vendar tudi naši državniki pobaviti z vprašanjem: da li sploh kaže vezati se z državo italijansko?! Računati bi morali: je-li sploh pravo razmerje med žrtvami, ki jih moramo doprinasati radi te zveze, in med dobički, katerih bi mogli pričakovati v slučaju, da bi morala trozveza z dejanji, na bojnem polju dosežati namen, radi katerega je bila ustanovljena?! Sieherni praktični trgovci, predno se spušča v kako spekulacijo, v kako podjetje, jemlje sv. knjižnik v roke in računa: da-li riziku odgovarja možni dobiček, da-li je pravo razmerje med nevarnostjo izgube in nado do dobička! In žalosten trgovec je, ki bi hotel rizikirati 100 gld., da si ima gotovost, da more pridobiti k večjemu le 1 gld. Taki žalostni trgovci smo tudi mi se

svojo trozvezno politiko. Da so gospodarski in socijalni odnošaji v Italiji prežalostni, to je že stara notorična resnica. Da je sedanja vladna oblika v Italiji hiša, ki stoji na razrušitih vulkaničnih tleh, tudi to je javna tajna. Nam je n. pr. znano iz povsem dobrih virov, da je pokojni Crispi mnogo vplivalna Dunaju glede politike v avstrijskem Primorju ravnostem, daje opozorjalna nevarnost, ki v Italiji prete monarhični vladni obliki in dinastiji. Vedno je prosil, naj upoštevajo to nevarnost in naj avstrijske vlade se svojo politiko v Primorju ne dajajo irredentarskim in republikanskim življenjem v Italiji vzrokovi ali pretvez za ščuvanje in hujškanje.

Gospodarski in socijalni odnošaji — žalostni; sedanja vladna oblika v negotovosti od dana do jutri; a sedaj so začeli pripoznavati, kar so dosedaj skrbno prikrivali: da so tudi finance Italije razrušene, obupne!

Ali ne bi bilo torej v dolžnost našim državnikom, da si stavijo vprašanje, da li bo Italija s takimi odnošaji sploh mogla v slučaju resnosti vrstiti tiste dolžnosti do naše države, ki jej jih nalaga trozveza?! Tista trozveza, ki stane tudi nas velikanskih gospodarskih in denarnih žrtve!

Kje pa so še le moralne žrtve?! Kdo bi mogel podcenjati fakt, da so narodi avstrijski siljeni v zvezo z državo, do katere goje tradicionalno, neizkorenljivo — nasprotstvo?! Izlasti velja to za narode na jugu monarhije, a ravno ti, kakor najbližji mejaši Italije, morajo prihajati prvi v poštev o cenjenju umestnosti zveze naše z Italijo! Kdo bi mogel podcenjati moralni moment, da mora naša država radi zveze z Italijo se svojo politiko ozlovoljati svoje lastne državljane in provzročati med poslednjimi najhujše nezadovoljstvo, tako, da imajo isti — izlasti v našem Primorju — pod pritiskom vladnega sistema, urejenega po zahtevah nesrečne trozveze, včasih občutek, kakor da jih ne upravlja uprava države, kateri so na nešteti boljše in s potoki krvi dokazovali svojo lojalnost in udanost, ampak kakor da jih upravljajo direktno državni tiste Italije, s katero smo sicer danes zvezani, a ki je v minulosti, bližnji in daljnji, dajala tem zvestim narodom avstrijskim toliko prilike za dokumentiranje zvestobenajdragocenejim potom: se svojo krvjo!!

Art. Jedes Stäbchen und Landgut findet hier seine eigene Geschichte. Was mir aber besonders schätzbar ist, sind die Sitten und Gebräuche der Krainer im siebenzehnten Jahrhundert, die er nach allen Situationen des Lebens abschildert. Ein Zusammenfluss verschiedener Ursachen, und der politische Reformationsgeist unseres Jahrhunderts werden die Originalität dieses Volkes allmählich verschwinden machen, und dann werden es nur noch Valvasora Schilderungen sein, woran wir die alten Krainer erkennen werden. Valvasor seveda nam ni zapustil etnografske slike našega ljudstva, kakor bi si jo želel modern etnograf, vendar je v njegovem glavnem delu raztresenih toliko dragocenih drobtin tudi z ozirom na materialno stran narodnega življenja, da si lahko sestavimo precej jasno sliko o tedanjih socijalnih razmerah našega kmeta. V tem pogledu niso brez pomena zlasti njegovi bakrorezi. Poznejši raziskovalci narodnega življenja so se gibal bolj ali manj v Valvasor-Linhartovem okviru, pisali o vsem nekoliko, o ničem podrobneje in znanstveno. Veliko vrednost za nas imajo Hacquetove knjige, zlasti L. 1801 v Lipskem

V potokih prelite krvi — prelite v obrambo te naše monarhije!! — je ... tradicija. Ta tradicija ostaja živa vzlic vsem pogodbam diplomatov; ostaja živa izlasti še zato, ker jo oživlja intenzivna zavest v prebivalcih teh naših pokrajin, da od tam, kjer so njihovi predniki nešteto krati z junaško pestjo branili interes dinastije in integriteto monarhije, da od tam žuga danes nevarnost tudi njih, teh državljanov — lastni narodni ekzistenci!

Da od zveze z Italijo niti ni drugega zla za našo državo, nego ta: da je v nasprotju s tradicijo, s čustvovanjem, in da zahteva politiko ozlovoljanja lastnih lojalnih državljanov, živčnih ob periferiji, torej na braniku monarhije — da tudi ni drugega zla, pravimo, bilo bi že to samo dovolj in opravičuje te narode, ako odklanjajo sedanjo vnano politiko monarhije!

Politični pregled.

V Trstu, 14. maja 1902.

Državni zbor. — Zbornica poslancev. — (Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.)

Mej došlimi apisi včerajšnje seje je bil predlog posl. Steinwenderja glede finančnega položaja južne železnice, dalje interpelacija posl. Klofača in tovarišev glede preprečenja imenovanja Tolstega častnim členom praške akademije znanosti. (Praška akademija je hotela nameč, med drugimi, tudi Tolstega imenovati častnim členom, s protektor te akademije, nadvojvoda Fran Ferdinand, prečrtal da je ime na tozadveni listi.) Interpelacije so vprašali ministerskega predsednika, da li je pripravljen povprašati nadvojvoda, iz katerega vzroka je storil to.

Naučni minister, dr. pl. Hartel, je odgovarjal na interpelacijo posl. Bennatija in tov. glede namišljene zlorabe cerkve od strani primorske slovanske duhovščine v narodno-politične agitacije ter je odločno zanikal, da bi obstajala taka zloraba. Tu pa tam, je dejal minister, so se morda res včasih o volitvah dogajali posamični slučajji, ko je duhovnik izrabljaj svoj svečeniški vpliv v narodno politične svrhe, kar da je seveda obžalovati, posebno z ozirom na precej napete narodnostne razmere v Istri, sicer pa da so taki slučajji vedno redkejši. Isti minister je odgovarjal tu-li na neko interpelacijo posl. Jaworskega glede prepovedi dijaških zborovanj na lkovski tehniki in izjavil, da je ta

natisnjena knjiga »Abbildung und Beschreibung der südwestlichen und östlichen Wenden, Illyrier und Slaven etc.«, ker deloma kontrolira Valvasorjeve podobe, oziroma konstatira spremembe v teku enega stoletja. To delo je zanimivo tudi za druge južne Slovane. Nekak pligijat, ki tu pa tam ni brez cene, je knjižica, ki je izšla 1812 na Dunaji anonimno z naslovom »Die illyrischen Provinzen«. Tudi to delo se precej ozira na materialno stran kmetskega življenja.

Ko se je kulturno delo med Slovenci razširilo in poglobilo, tedaj so prinašali skoraj brezizjemno vsi slovenski listi prve dobetudi etnografsko gradivo, a večinoma folklorističnega, izjemoma le materialnega značaja; podatki poslednje vrste — izvzemši morda opise narodnih noš — so bolj slučajni, površni in manj zanesljivi. Kar se tiče slovenske hiše in bivališče slovenskega ljudstva sploh, čitamo le redkokje kako drobtinico, kajti za študije te vrste ni sposoben vsak diletant. Razun pripevkov v »Österr.-ung. Monarchie in Wort und Bild«, kar citira tugi gospod Haruzin, ne poznam strokovnjakega spisa o tej stroki.

PODLISTEK.

Al. Haruzin:

Kmet avstrij. Kranjske in njegova poslopja. [Крестининъ Австрийской Краины и его постройки.]

Poseben oddis iz »Žive starine«, I. zv. 1902.

Dr. J. M. Haruzin

Ko so konec XVIII. stoletja človeško družbo prenavljajoče ideje prodirle celo nanaš pozabljeni jug, tedaj so nekateri naši možje — bilo jih je peščica — brž spoznali, da je treba iskati kolikor-toli pristnega slovenskega življa le v najnižjih slojih prebivalstva, med kmeti, kajti meščanstvo je bilo ali tuje, ali potujčeno; o domačem plemstvu pa že zdavnaj ni moglo biti govora. Da je stal na čelu teh kulturnih delavcev kot svetovalec in voditelj baron Zois, to je pač le slučaj. Ti možje — menim namreč zlasti Vodnika in Linhart — so se pa v prvi vrsti zanimali za tiste strani narodnega življenja, od katerih so si obetali koristi za obogatitev jezika in preporod umetne slovenske knjige; to je bil besedni zaklad in pa proizvodi, katere ime-

nujemo danes tradicionalno slovstvo: pesni, pravljice in pripovedke itd. A. Linhart je v svoji nedokončani zgodovini (Versuch einer Geschichte von Krain und der übrigen südlichen Slaven Österreichs, 2 knjigi) podal v 2. knjigi dovolj vsestransko, seveda čisto površno sliko tedanjega narodnega življenja ozirajoč se zlasti na šege in navade sloven. naroda; pohvalno pri tej sliki je, da se ozira tudi že na realno ali materialno stran kmetskega življenja, opisujoč slovenskega kmeta na delu, doma in na polju, v delavnici in v nedeljo itd. Tudi o hišah slovenskega kmeta govori (str. 297.—302), le škoda, da preveč hipotizira in etimologizira, mesto da bi nam podal sliko slovenske kmetske hiše, kakor je bila v njegovi dobi. Pohvalno omenjamo, da se je L. oziral tudi na svojega klasičnega prednika na etnografskem polju, na Valvasorju, katerega je v uvodu prvi in čisto pravilno ocenil pisatelj: »In der ältesten Geschichte hat er (sc. Valvasor) nicht viel mehr geleistet, als seinen Vorgänger Schönleben fast wörtlich übersetzt. Reicher und brauchbarer ist er in der neuen Geschichte. Sein topographischer Theil ist einzig und merkwürdig in seiner

odredba le provizorična in se je ista morala izdati, ker so dijaki na nekem zborovanju popolnoma protizakonito kritizirali vladne odredbe.

Tekom nadaljevanja razprave o proračunu železniškega ministerstva je odgovarjal železniški minister, pl. Wittek, na razna izvajanja predgovornikov. Zatrjeval je, da je deficit uprave državnih železnic provzročen po splošnem neugodnem gospodarskem stanju ter je navajal razna zboljšanja pri železnicah. Glede podržavljenja družbe državnih železnic je izjavil minister, da obstoje še velike difference, ali ni izključil, da bi se — po odstranjenju teh difference — dalo izvršiti podržavljenje. Vlada je pripravljena nadaljevati reševanje vprašanja podržavljenja železnic, ali upošteva državno-financijske interese. Minister je zaključil svoja izvajanja z besedami: Vlada je pripravljena podržavljati železnice, ali ne za vsako ceno!

Iz ogrske delegacije. V večerajšnji seji vojnega odseka ogrske delegacije je vojni minister odgovarjal na željo, naj bi se vojakom kmetijskega stanu za časa žetve dovoljeval dopust, da temu ni mogoče ustreči, ker je število aktivnih vojakov premajhno. Omenjal je, da so tozadevni lanske poskusi slabo uspeli. Dalje je minister omenjal, da je nakupovanje poljedelskih predmetov naravnost pri kmetovalcih samih dobro uspelo, da pa mora imeti vojna uprava v to mnogo denarja pri rokah, ker kmetovalcem plačuje takoj. Glede uvedanja dveletne vojaške službe je izjavil minister, da taka sprememba zahteva veliko večjih stroškov. Temu da nasprotuje tudi dejstvo, da bi se pri konjištvu in topništvu nikakor ne moglo uvesti dvoletno službovanje, vsled česar bi bili te vrste vojniki zapostavljeni za drugimi. Ako se pa ostane pri sedenjem triletnem službovanju ter se pomnoži kontingent novincev, se bo v poštovanje vrednih slučajih lahko precejšnje število vojakov odpuščalo že po dvoletnem službovanju. Slednjič je izjavil minister, da je pridodeljenje ogrskih častnikov k neogrskim polkom le koristno za častnike, ker spoznavajo na ta način različne pokrajine, kar jim pozneje, kakor višim častnikom, zelo koristi. Častniki da celo sami prosijo za premeščenje k polkom v drugih pokrajinah države. Sicer pa da urejanje in nameščevanje čet spada v delokrog cesarjeve oblasti. Odsek je na to vsprejel vojni proračun.

Vsenemški strankarski shod v Inomostu. Schönerer-Wolfova aféra je še vedno na dnevnem redu. Da si se je toliko od Wolfove, kolikor od njemu nasprotna, Schönererjeve strani že toliko pisalo in govorilo, vendar so Vsenemci še vedno v nejasnem, pred katerim vsenemškim malikom naj bi odslej ležali na trebuhu: pred Wolfom ali Schönererjem?

V nedeljo so imeli Vsenemci zopet shod in sicer v Inomostu, na čegar dnevnem redu je bilo vprašanje: kdo je upravičen nastopati kakor vodja Vsenemcev v »Ostmarki«, ali po domače povedano: v Avstriji? Ker pa je bil shod sklican od pristašev Schönererja, je naravno, da je bil Schönerer postavljen na ta presviti vsenemški prestol. Povedali pa niso sicer na tem shodu bitstveno prav nič novega.

Posl. Malik pojasnjeval je zopet, zakaj da je izstopil iz nemške nacionalne stranke in pristopil k Vsenemcem. Mož si je že pridobil nekako slavo kakor — komična figura

G. Haruzin se je l. til takorekoč prvi vprašanja, kaj je osnovni tip slovenske hiše, kako se je na domači osnovi in pod raznimi vplivi dalje razvijal, in kako je razmerje med tem slovenskim tipom in sorodnimi slovenskimi. Naša neobširna študija se seveda deloma le mimogrede dotika raznih stranij imenovanega vprašanja, vendar s strokovnajaško veščostjo. Meni se seveda zli, da je gospod H. premalo uvaževal tuje vplive; če namreč pomislimo, da je bilo tozadevno kulturno stanje, katero so prinesli Slovenci s seboj, s seboj le majhno (F. Prokop, De bello Goth. III. 14), da je preseljevanje in premikanje trajalo precej dolgo, in da je drugo podnebje v novih bivališčih, zlasti pa bližina tako dobrih stavbenih mojstrov, kakor so bili Romani od nekdaj, morala močno uplivati na prvobitne tradicije v stavbeni tehniki, tedaj se ne bomo zelo čudili, da ima dom slovenskega kmeta na južno-evropskem delu slovenskega ozemlja — čisto romanski značaj, in da so tudi Germani morali precej uplivati na obmejne Slovence.

(Zvršetek pride.)

avstrijskega parlamenta in je tudi na tem shodu v Inomostu poskrbel za utrjenje tega renoméja. Jako — razveseljevo je bilo na pr. njegovo priznanje, da se mu je dozdevalo, da igra ulogo »des dummen Avgusta«, t. j. »prismojenega Avgusta (Tržačani imajo za to kaj drastičen izraz: Toni — —)«. Če se je Maliku že poprej, ko je pripadal dosti resnejši nemško nacionalni stranki, dozdevalo, da igra ulogo »prismojenega Avgusta«, radovednimo res, kako misli o svoji ulogi, ki jo igra sedaj v vsenemški stranki, ki že sama na sebi spada veliko bolje v cirkus, nego v politično in parlamentarno življenje. Da vsenemška stranka ni resna politična stranka, izvira tudi iz izvajanj posl. Steina na omenjenem shodu. Ta se je namreč izjavil proti Wolfovi ideji, da bi se ustanovila velika vsenemška stranka ter je menil, da uživa majhna a brezobzirna stranka večji ugled ter vzbuja več strahu, in lažje ohranja svoja načela čista, nego pa velika stranka! Zdravi politični razum pa nam pravi, a tudi zgodovina nam dokazuje, da stremi vsaka stranka za tem, da se kolikor mogoče razširja ter zadobiva večino; ker, čim močnejša in številnejša je, tem lažje uveljavlja svoja načela! Vsenemška stranka pa ni resna stranka, temveč je efekt nje nastopanja le ta, da je drugim nemškim strankam v nekako — strašilo. Nje voditeljem niti ni mari, da bi dovajali stranko do kakšnega določenega cilja, glavno je le, da so — oni sami voditelji. Stranka pa, ki se je ustvarila le radi voditeljev, ne pa, da bi bili voditelji radi stranke tu — taka stranka ni resna. Saj pri poznava jo ti voditelji sami, če tudi nehoté, da so nje načela neizvedljiva, ter da niti ne reflektirajo na to, da bi zadobili številno premoč nad drugimi nemškimi strankami, ali: da bi postali resna stranka! Ravno zgornja izjava Steinova nam priča, da v resnici niti ne reflektirajo na to, ker vedo, da bi morali — ako bi prišli do vlade — žrtvovati svoja načela. Tem nečastnejše je, da se druge nemške stranke boje ljudi, ki sami izjavljajo, da nočejo imeti velike stranke (nočejo pa zato, ker sicer bi oni ne mogli biti voditelji), da so torej enostavno politični spekulantje.

Kakor zanimivost naj še omenimo, da je dr. Oedl na rečenem shodu nasvetoval, naj bi se Vsenemci ne imenovali več tako, marveč Schönererjanci. Potem bi se pa Wolfovi pristaši morali imenovati Wolfovci, ali po slovensko »volkove«, kar bi jim morda ne pristajalo ravno tako slabo.

Vsenemški načrt za uzakonjenje državnega jezika. Sedaj je — kakor zadoja med nemškimi skupinami — tudi nemško-napredna stranka odgovorila vsenemški zvezi na uljudno povabilo zaradi akeije, za uzakonjenje nemškega državnega jezika. Odgovorila je kakor druge skupine. Ni rekla »da« in ni rekla »ne«. Priznava sicer, da je stvar velikeanske važnosti in nujnosti, oklepa pa — da se vsaj za hip izvije iz zadrege — čisto vna nje okolnosti, da se je vsenemška zveza obrnila do posamičnih členov nemških strank, mesto da bi se obrnila do strank samih. Nemško-napredna stranka pa da je pripravljena sestati se z zastopniki drugih nemških strank za posvetovanje o pripravljanih korakih.

»Mit Gruss und Handschlag« se završuje ta nemško-napredna — hinavščina. Očividno je, da jih ta vsenemški korak spravlja v največjo zadrego; tudi oni vedo prav dobro, da je ni niti najmanj nade, da bi se ta njihov »hochziel« kedaj mogel doseči zakonitim ustavnim potom — in vendar se hočejo posvetovati o »pripravljalnih korakih!! Ali ni to skrajna hinavščina, s katero mečejo nemškemu ljudstvu pesek v oči in je begajo?!

Drobne politične vesti. Iz Pariza poročajo, da se je predsednik Loubet sinoči v družbi ministrov Delcas-éja in Lanesana odpeljal v Brest, kjer se ukrepa, da nastopi svoje potovanje na Rusko. Loubet je prebivalstvo pozdravljalo s klici »Vivio Loubet!«, »Živela republika!«

Politični krogi v Parizu hočejo vedeti, da poda ministerski predsednik Waldeck-Roussau svojo ostavko, čim se Loubet povrne s svojega potovanja na Rusko in se konstituirata nova zbornica.

Kljubu temu, da se je poslednje čase toliko govorilo o mirovni pogajanjih v južni Afriki, posneti je iz najnovejših vesti, da se bo vlekla južnoafričanska vojna še cela leta, ker Angleži nočejo priznati Burro samostojnosti ter proglasiti popolne amnestije. L. Rls

Kitchener zopet brzojavlja, da je v minoletem tednu polovil preko 800 Burov, kakor tudi, da so se Delareyeve čete znatno skrčile.

V Milanu v Italiji je bil sinoči velik ljudski shod, katerega se je udeležilo nad 2000 oseb in na katerem se je govorilo proti obnovitvi trozveze. — Zadnje čase je postala indolence poslancev v laškem parlamentu tako velika, da je dvorana skoraj vedno prazna in se o glasovanjih le redkokdaj posreča, da morejo in le z velikim trudom spraviti v zbornico število poslancev, potrebno za sklepčnost. Vlada je posegla že tako daleč, da vsak dan objavlja v uradnem listu vse neopravičeno odsotne poslance. A pomisliti treba, da se ravno sedaj — kakor je razvidno iz današnjega uvodnega članka — laške finance nahajajo v tako kritičnem položaju. Laški poslanci zabijajo le takrat polnoštevilno v zbornico, kadar gredo na lov za ministerskimi portfelji, sicer pa se izogibajo parlamenta kolikor le možno.

Tržaške vesti.

Ekscelencja baron Rinaldini. Te dni smo že na kratko objavili, da je moral bivši tržaški namestnik Rinaldini dati slovo mastni sinekuri pri Lloyd, ker je bil moralno so kriv na žalostnih posledicah februarkega generalnega štrajka. Sedaj pa doznajemo, da je poleg tega bilo tudi drugih mnogo važnejših vzrokov, da je moral iti. Bližnja bodočnost nam gotovo prinese senzacionalna razkritja. Po vsem mestu se govori o bližajočem se plesu — milijonov!

Poroka. Dne 27. t. m. se poročil v frančiškanski cerkvi v Ljubljani gospica Jelka Tekavčič, hčerka g. Karola Tekavčiča in gospe Marije Tekavčičeve, z g. Ivanom Rožmanom, deželnim nadzornikom gospodarskih zadrug v Gradu.

Pogreb Karola Učekarja. Kljub neugodnemu vremenu in velikemu dežju, ki je začel liti ravno tedaj, ko se je začel spreved pomikati od biše žalosti, udeležile so se pogreba ogromne množice ljudstva, tako, da so bile, toliko alica Madonnina, kolikor vse bližnje ulice natlačene ljudij. Zastoj bi se skušalo tudi le približno pogoditi število vseh udeležencev.

Pogreb se ni vršil po kakih verskih obredih, temveč na — civilen način. Pred mrtvaškim vozom so delavci nosili več vencev, podarjenih od različnih socialističnih korporacij, za venci pa se je nosila rudeča zastava tiskarjev. — Ko je došel spreved blizu pokopališča, je dež prenehal in se je nebo zjasnilo. Na pokopališču je imel nagrobnigovor socialista Pittoni; potem sta govorila še na kratko predsednik društva tiskarjev, Fortuna, in v slovenskem jeziku sodrug Kopač. Tudi Hortis... ne, o tem bomo govorili pozneje. Slednjič je izgovoril par besed tudi socialista Pizzino iz Kormina. Na to se je ru deča zastava v slovo še dvakrat dotaknila krste, s čemer so bili izvršeni pogrebni obredi.

Ostro politično nasprotstvo, v katerem se nahajamo nasproti socialistični stranki, nas ne moti nimalo, da ne bi priznali, da je ta stranka na impozanten način skazala svojemu pokojnemu voditelju poslednjo ljubav.

»Rdeči prapor« nam grozi, naj se ne spuščamo v osebne boje. Na to konstatujemo, da se mi nismo nikdar dotikali ni g. Kristana, ni g. Kopača, ni nikogar drugzega, kakor oseb, ampak le kakor politikov, govornikov. Če je n. pr. gosp. Kopač na kakem shodu najhuje napadal našo stranko in nje voditelje, vendar ni možno drugače, nego da imenujemo gosp. Kopača!!

»Rdeči prapor« pravi, da je sovražnik osebne polemike — mi tudi! Socialistični govorniki naj v svojih govorih nehujo kazati na gotove osebe — kakor so storili že ope tovano glede naših odvetnikov — kakor na same oderube: pa bomo imeli med seboj čisto, stvarno polemiko, ki bo koristila, bistrila pojme in oplodovala naše politično življenje. Socialistični govorniki naj se povzdignejo na isto višino objektivnosti, da nam bodo priznavali vsaj to, kar ni v nasprotju z njihovim programom, kakor priznavamo mi faktično njim vse, kar imajo (po našem prepričanju) dobrega in opravičenega v svojem programu! In da je možno to, dokazuje »Rdeči prapor« sam v svoji zadnji številki, ko priobčuje poziv v prilog »Narodnemu domu« v Celju, če tudi, seveda, dodavši nekoliko opazk se svojega tališča. Morejo li n. pr. tajiti lojalni nastop

dra. Rybáfa na tistem glasovitem shodu na vrtu pri sv. Jakobu, ko je naš govornik lojalno in rad priznaval, v čem soglašal s protivnikom svojim, g. Kristanom?!

Ali se ni povodom zadnjih štrajkov »Edinost« postavila na stališče, ki se je prav bližalo stališču socialnih demokratov? Je-li to morda osebni napad na g. Kopača, če mu dokazujemo, da je tudi se stališča slovenske demokracije in se svojega osebnega stališča podoben možu, ki žaga vejo, na kateri sedi, ako izreka prokletstvo nad narodno idejo slovensko?

Govorniki socialistov naj žigosajo izrastke nacionalne ideje, kjer se jim zdi, da jih vidijo; mi jim bomo morda sicer oporekali, v kolikor se nam bo zdelo potrebno, ali v zlo jim ne bomo šli tega, upostevaje, da je to v zmislu njihovega programa. Iz kratka: gg. socialistični odborniki in novinarji naj urejajo svoje nastopanje tako, da bo brez strupene osti proti osebam! Polemike bomo imeli sicer tudi dalje, ali take, kakoršnjih si želi — ako prav umejemo njegovo zatrdilo — tudi »Rdeči prapor«, to je — stvarne!!

Konečno se »Rdeči prapor« zaleta tudi v osebo našega »glavnega urednika«. Gg. uredniki »Rdečega praporja« bi morali vedeti bolj nego kdo drugi, kako je to »glavno uredništvo« umevati cum grano salis in kako krivico delajo, če eno osebo delajo odgovorno za vse. Krivica je tem huja, kerga morda ni med slovenskimi novinarji, ki bi tako malo osebno napadali — to je: napadali osebe kakor osebe, in ki bi se v borbi proti osebam omejali le na njih lastnosti kakor činiteljev javnega političnega življenja — in ki bi bil vendar toliko osebno napadan, kakor ravno on.

In kar se dostaja specijalno stranke tržaških slovenskih socialistov, je ravno on nepremično tega menenja, da bi mogli ta stranka in narodna paralelna delovati za korist našega delevea v Trstu.

Le malo dobre volje bi trebalo v to tudi od socialistične strani.

Kaj ni dovoljeno enim in kaj je dovoljeno drugim! Pšejo nam: Svojedobno je gospod profesor dr. K. Glaser poučeval petje v »Slov. pevskem društvu«. Izvedši o tem, mu je deželni šolski nadzornik Leschnofsky hitro nastavlil nož na vrat, češ, da to ni združljivo z dostojanstvom c. kr. profesorja!! Ali se odpoveste enemu, ali pustite drugo! — tako nekako se je glasilo strogo povelje znano neizprosne šolskega nadzornika.

Pred par dnevi pa smo čitali v »Edinosti«, da nima nikdo nič proti temu in da je lepo združljivo z dostojanstvom c. kr. uradnika, da je predsednik tržaške skupine »Südmareke«!

In sedaj je zabeležiti, da je »Slov. pevsko društvo« nepolitično društvo in da mu nikdo ne more očitati ni najmanjšega posezanja v politične in narodne homatije, dočim je »Südmareke« izzivalno narodno-agresivno društvo!!!

Tu vidimo torej, kaj ni dovoljeno enim in kaj je dovoljeno drugim. Enemu, slovenskemu c. kr. možu, ni bilo dovoljeno sodelovati niti v nedolžnem, nepolitičnem, pevskem društvu; drugemu, nemškemu c. kr. možu pa je dovoljeno biti celo voditeljem v agresivnem in proti avtohtonemu prebivalstvu naperjenem društvu!

Goré njemu, ki je slovenske matere sin, a blagor njemu, ki je iz nemškega Herrna in Edelvolka!! Kar je pri prvem greb, je pri poslednjem čednost. Poslednji imajo menda privilegij biti kladivom, prvim pa je tako usojeno, da so vedno in povsodi nakoval!

Slovenski poštni pečati. Poreški Italijani, in ž njimi seveda tudi »Piccolo«, pretakajo cele potoke solz, ker se je za Novavas blizu Poreča napravil nov poštni pečat tudi s pravilnim označenjem »Novavas«, katero označenje rabijo vsi prebivalci te vasi, ki so izključno Hrvati. »Piccolo« trdi, da je le »Villanova« pravilno in zgodovinsko označenje te vasi ter da je ime Novavas nikomur znana novoskovanka. V kolikor so »delali« zgodovino Italijani in ž njimi vrli »Piccolo«, prav radi verujemo, da je zgodovinsko ime Novavas »Villanova«. Ako se pa pomisli, da so v Novivasi, odkar ista obstoji, vedno prebivali izključno Hrvati, se pač redkokje najde tak najivnež, ki bo verjel »Piccolovini« zgodovinskim lažem. Kakor je izključeno, da bi Italijani dajali svojim vasem hrvatska ali slovenska imena, istotako je tudi izključeno, da bi Hrvati dajali svojim vasem laška

imeni. Prav radi pa verujemo, da imajo poroka gospoda v vseh svojih listinah le pokvarjeno označenje »Villanova« za hrvatsko Novovas. No, kakor pa ne pojdejo Neapolitanci ali Rimljani še le v London ali v Petrograd povpraševati, kako naj imenujejo svoja laška mesta, tako tudi hrvatski Novovlašani ne pojdejo še le v laški Poreč, ali pa celo v laški Rim po dovoljenje, da smejo svojo hrvatsko vas tudi hrvatsko imenovati.

Z ozirom pa na to, da je na vsem Primorskem, osobito pa v Istri, še neštivilno laških poštah, ki so v slovenskih, oziroma hrvatskih krajih; z ozirom na to, da se prej ali slej morajo vsi ti pečati spremeniti tako, da bodo imeli pravilna slovanska imena; in slednjič z ozirom to, da je razcartana laška signoria tako silno razburljiva, kakor kaka stara nervozna devica ter jo vsaka nam izkazana pravica tako silno jezi, da se vsa trese na svojem suhem, okostenelem životičku; z ozirom na vse to priporočali bi slavni e. k. poštari di-rekciji, da napravi radikalno potezo ter da hkratu uvede enakopravnost na vseh poštah v slovenskih in hrvatskih krajih. — Tako se ne bo treba laški gospodi in žnjo »Piccolu« tolikrat vznemirjati; njim to prav, nam pa tudi.

Shod slovanskih časnikarjev. Sinočnja ljubljanska dnevnikar priobčujeta: Za dostojen vsprejem slovanskih časnikarjev v Ljubljani sta sklenila združena pripravljala odbora, ki sta zborovala večeraj pod predsedstvom župana Hribarja, povabiti tudi slovenska društva ljubljanska. Upamo, da tudi ostalo občinstvo pokaže z veliko udeležbo pri vsprejemu na kolodvoru, da so nam slovanski časnikarji dobro došli gostje. Kakor čujemo, bo na Dunajski cesti postavljen slavolok. — Deputacija tukajšnjega časnikarskega odbora se popelje časnikarjem do Zidanega mostu nasproti. — Večera in danes je priglasilo zopet nekaj slovanskih časnikarjev svojo udeležbo.

Rop v rojanski cerkvi. Še vedno ni prišlo nič na dan, kar bi navajalo na sled zločincem. V interesu našega poštenega ljudstva moramo pa želeči, da bi tatovi čim prej prišli pravici v roke. Kajti čujemo, da izvestne brezvestne duše govore po mestu kakor o gotovi stvari, da to so mogli storiti edino le rojanski nasprotniki g. župnika Jurizze, da mu le delajo neprijetnosti! To je najinfamnejše žaljenje našega ljudstva, kateremu se tu podtika taka pokvarjenost, da iz same kljubovalnosti zagreša — cerkveni rop.

Sicer nosi ta infamija že na čelu znak neverjetnosti, ali mi vemo, da je ni neverjetnosti, kateri ne bi verjelo to laško tržaško ljudstvo.

Zato moramo želeči, da bi oblast čim prej dotične lopove dobila v roke.

Izpred naših sodišč. Pred tukajšnjim deželnim sodiščem so se vršile večeraj sledeče štiri razprave. Karol Catalan je bil obtožen, da je dne 14. februarja t. l. potem, ko je nadporočnik Köppl zaukazal izpustiti ene smrtonosne strele na borznem trgu, Köppla žalil z besedami »ubojica«, »krvnik« in drugimi izrazi. Obtoženec je priznal, da je Köppla žalil, da ni prav ravnal, trdil pa je, da ga ni žalil. Sodišče ja spoznalo Catalana krivim in ga obsodilo na enomesečen zapor, upoštevaje dejstvo, da je bil Catalan v onem trenutku silno razburjen.

Štirinajstipolletni Emil Teodori je bil obtožen radi tatvine jedne škatle cigaret »drama« ter radi javnega nasilstva, ker se je na vse načine skušal izviti iz rok redarju, kateri ga je radi tatvine aretirjal, ter je redarja brcal z nogami in ga celo vgriznil v roko. S dni dvor je razuzdanega dečka, z ozirom na njegovo mladost, obsodil le na šest tedensko ječo.

Radi razžaljenja veličanstva, javnega nasilstva in žaljenja redarjev, obsojen je bil večeraj pred tukajšnjo deželno sodnijo 29-letni Alojzij Sinigaglia na 2 letno ječo.

Istotako je bil tudi 51-letni Anton Zam-mateo radi razžaljenja veličanstva obsojen na 18 mesečno težko jačo.

Drobne vesti. Aretiran laški begunec. Predsinoči so aretirali v našem mestu nekega laškega podanika, ker je po begunil iz vojaškega zapora v Italiji, kjer ima odsedeti 3 letno ječo. Poleg tega bo ta begunec sojen tudi radi tatvine 1000 laških lir.

Tatvine. Gospej Rafaeli Janrenaud je neznan tat ukradel zlato 170 kron vredno verigico.

Perici Julijani Petaros od Sv. M. M. zgornje pa je bilo ukradeno za 50 kron perila, ki se je sušilo za hišo.

Dražbo promičnin. V četrtek, dne 15. maja ob 10. uri predpoludne se bodo valed sauredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe promičnin: ulica Fontanone 15, 2 stekleni omari; ulica Madonnina 16 a, hišna oprava; ulica della Pesa 2 in ulica Ghega 3, krčmarska oprema; Barkovlje, most na korabih; ulica Stadion 16, motor, sveder, voz, bicikl in vijak; ulica Alfieri 6, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Večera: toplomer ob 7. uri zjutraj 12.2 ob 2. uri popoldne 12.5 — C.° — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 762.3 — Danes plima ob 12.12 predp. in ob 8.35 pop.; oseka ob 2.54 predpoludne in ob — popoldne.

Društvene vesti.

Čitalnica pri sv. Jakobu v Trstu vabi na Ivo vrtno veselico, ki se bo vršila na binkoštno nedeljo, dne 18. maja t. l. na vrtu slovenske šole pri sv. Jakobu ulica Giuliani št. 28 pod vodstvom društvenega pevovodje g. Kralj Justa. — Vspored: 1. J. Laharar: »Mladosti ni«, mešan zbor. 2. G. Eisenhut: »Lahko noč«, možki zbor s tenor in bariton solo. 3. Gerbič: »Žitno polje«, mešan zbor se spremljevanjem orkestra. 4. Šaljiva tombola. 5. Dr. Murnik: »Napoleonov samovar«, šaloigra. 6. * * * Na straži, možki zbor z bariton solo. Svobodna zabava. Med posameznimi točkami svira čitalniški orkester. Na tej veselici nastopi prvokrat čitalniški možki in mešani pevski zbor ter čitalniški orkester, kakor tudi društveni diletanti. — Začetek veselice ob 5. uri pop. Vstopnina za osebo 20 nvč.

V slučaju slabega vremena se veselica prenese na prihodnjo nedeljo.

Mnogoštevilnega obiska se nadeja

O d b o r.

Združeni pevski društvi »Adrija« iz Barkovlj in »Zarja« iz Rojana prirediti svoj veliki vrtni koncert sodelovanjem vojaške godbe v nedeljo dne 13. julija t. l. v Rojano. Toliko na znanje drugim bratskim društvam.

Pevsko društvo »Zvon« na Opčelnah se udeleži veselice bratskega društva »Dom« v Velikem Repnu, ki bo na Binkoštni ponedeljek, ter nastopi s pesmijo H. Sattnerja »Za dom med bojni grom«. Toliko v popolnitev večerajšnjega programa.

Zahvala. Podpisani odbor šteje si v ugodno dolžnost, zahvaliti se najprisereneje kvartetu Macak Kumar dr. Slavik-Prunk na ljubeznivem in dragovoljnem sodelovanju o priliki javne telovadbe »Tržaškega Sokola« v Barkovljah dne 8. t. m. O isti priliki so preplačali ustupnino p. n. gospoda: prof. Mandić, Cvek, N. N., N. N., N. N. po 40 stot.; Zabred daroval 2 K 80 st. in Štular 60 st. Po končani telovadbi je daroval g. Stekar, »oduševljen zbok izvršne telovadbe in krasnega nastopa telovadcev«, 2 kroni. — Vsem tem gospodom, kakor tudi slavnemu občinstvu, ki je vzlic neugodnemu vremenu prihitelo v Barkovlje na javno telovadbo, izreka srčno zahvalo

odbor »Tržaškega Sokola«.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri** se je konstituiralo, kakor smo že omenili na kratko, dne 7. t. m. Navzočih na zborovanju je bilo preko stotina, a posebno dobro je bil zastopan kmetijski stap. Predsedoval je odvetoik in dež. poslanec dr. Dinko Trinajstić, ki je poročal o težkočah radi odobrenja pravil in prečital došle brzojavne pozdrave. Za tem je sledilo upisovanje udov in se jih je upisalo lepo številu novih. Na predlog g. dr. Matka Trinajstića je bil soglasno in z odobravanjem izvoljen predsednikom g. državni poslanec, prof. Spinčić, a odborniki gg. dr. Anton Antončić, dr. Gj. Červar, Fran Flego, Fran Gruat, dr. K. Janežić, dr. Šime Kurelić, Liberat Sloković, dr. Dinko Trinajstić, dr. Ivan Zuccen. Namestniki odbornikov pa so bili izvoljeni sledeči gg.: Jakob Baretić, Šime Defar, Ferdo Hody, Kazimir Jelušić, Ivo Lovrić, Fran Pučić, Mate Sanković, Gašpar Žiković in Viktor Marot. Novoizvoljeni predsednik zahvalil se je na podeljeni mu časti ter je v kratkem, a lepem govoru razložil zborovalcem pomen novega društva ter jih je opozarjal na njih pravice in dolžnosti, priporočil jim posebno — strogo

disciplino. Odbor se je konstituiral tako-le: Predsednik prof. V. Spinčić, podpredsednik dr. D. Trinajstić, tajnik dr. Gj. Červar, blagajnik dr. Š. Kurelić.

× **Strašen čin zblaznelega.** — Pri posestniku Andreju Doljaku v Grgaru stadelala 19 letni mizar Andrej Kumar in 44 letni delavec Anton Bedevnik. V noči od četrta na petek je Bedevnik hkratu zgrabil neko rezilo, si prerezal žile na dlaneh, in vratu in si zadal več ran v srčno stran. Potem pa je ranil z rezilom Kumarja na zgornji ustnici in na hrbtu. Bedevnik je namreč zblaznel. Prepeljali so oba v tukajšnjo bolnišnico. Bedevnikovo stanje je jako nevarno.

Vesti iz Kranjske.

* **Štrajk v Ljubljani.** Sinočnji »Slov. Narod« piše, da je situacija nespremenjena. Stavka traja dalje. Na predvečeršnjem shodu so govorniki posebno ostro napadali vlado, ker je ona prevzela jamstvo za varnost tistih, ki hočejo delati. Orožnikom so očitili, da nastopajo preveč brezobzirno in da so pričeli na vse strani aretovati. Štrajkujoči delavci trde, da so razni voditelji stavke ali v preiskovalnem zaporu, če pa so še na svobodi, so pod nadzorstvom. Demonstracij ni bilo večeraj nobenih. Socijalni demokratje so telegrafirali po dr. Ellenbogena na Dunaj, da pride v Ljubljano.

Vesti iz Štajerske.

— **Drobne vesti s Štajerske.** »Delavsko podporno društvo« v Celju je priredilo minolo nedelo mal izlet na Stari grad. Hotelo je prirediti tudi slavnostni izlet po mestu, ali mestni magistrat — to se umeje — ni dovolil tega. Dovolil bi gotovo tudi Kitajcem, samo Slovincem ne; istim Slovincem, ki v prvi vrsti oplodujejo vse gospodarstvo življenje v Celju in — rede svoje sovražnike.

Na Teharjih so morali zapreti cerkev po nalogu dež. odbora.

V Ljutomeru so dali lep izgled požrtvovalnosti: na eno samo nabiralno polo so hitro nabrali 242 K 40 st. za »Dijaški dom« v Celju.

Prisv. Antou v Slov. Goricih so našli o kopanju studenca tri metre pod površino zemlje premgovno žilo. Žila je blizo pol metra debela. Kakovost je videti boljše vrste. — Preiskave se bodo nadaljevale.

Razne vesti.

Katastrofa na otoku Martinique. V večerajnji seji francoske komore je minister za vnanje stvari Delcassé sporočil o sožalnih izjavah, ki so povodom katastrofe na otoku Martinique, došle francoski vladi od tujih vlad. Predsednik republike, kakor tudi vlada sta za te izjave sožalja dotičnim vladam brzojavnim putem izrazila najsrčnejšo zahvalo. Istotako se je tudi izrekla zahvala za pomoč, poslano na otok Martinique. — Po preiskavanju mrtvih trupel v Saint Pierre so pogodili, da so žrtve vsled vdihanja strupenih plinov takoj umrle. Otok je še vedno ovit v gosto meglo. Morski volki požirajo mrtva trupla, ki plavajo po površini morja v bližini Saint Pierrekega obrežja. Ruševine mesta še vedno gorijo. Večina trupel, ki leže po mestnih ulicah, ima obraz obrnjen proti zemlji.

Iz Washingtona brzojavljajo, da sta zbornica reprezentantov in senat Zjedinjenih držav dovolila 200.000 dolarjev podpore za pomoč na otokih Martinique in Sv. Vincencija. — Glasom neke brzjavke iz mesta Fort de France se uzhaja v krajih Le Carbet in Case Pidole v St. Pierrski okolici kakih 1000 oseb, ki so pravočasno ušli katastrofi.

Iz bruhaajočega vulkana teče še vedno lava in je ista popolnoma uničila vso vegetacijo na severnem delu otoka Martinique.

Promocija Turka. Na dunajskem vseučilišču je bil te dni promoviran doktorjem juris vladni konceptist Halid Beg Hrasnica, pridodeljen okrajnemu sodišču v Sarajevu. — Hrasnica je drugi bosanski Turek, ki je dosegel dostojanstvo doktorja.

Brzojavna poročila.

Državni zbor.

DUNAJ 14. (B.) Zbornica poslancev. Mejdolšimi spisi je interpelacija poslancev Klofača in tovarišev, v kateri se izvaja, da

je bil neki nekdanji kočijaž na nadvojvodskem gradu Konopišt obdolžen tatvine neke verigice s konjske oprave, a je bil od okrajnega sodišča v Beneševu oproščen. Sedaj pa se glasi, da se ima proti istemu vnovič uvesti preiskava baje vsled nezadovoljnosti nadvojvode Frana Ferdinanda z omejeno razsodbo. Interpelantje vprašujejo, da li je minister za pravosodje pri volji obvestiti se o tej stvari, razžaljenemu stanju sodnikov preskrbeti za doščenje in podati dokaz, da je ni večje sile, nego je zakon, pravica in pravičnost.

DUNAJ 14. (B.) Zbornica je nadaljevala razpravo o poglavju železniško ministerstvo. Govorila sta poslanca Starzinski in Axmann. — Seja traja dalje.

DUNAJ 14. (B.) »Fremdenblatt« piše: Namen, da bi se prihodnje dni obdržavale dvejne seje so morali opustiti, ker so tozadevna pogajanja ostala brezvspešna. Po tej spremembi načrta za delovanje zbornice bo zopet potreben proračunski provizorij, ker sedanji potiče s koncem maja. — Dovršenje proračunske razprave bo možno še-le po zasedanju delegacij.

Iz ogrske delegacije.

BUDIMPEŠTA 13. (B) Na posvetovanju o ordinariju vojske v vojnem odseku ogrske delegacije, je vojni minister Krieghammer pojašnjeval taktične razloge, ki silijo vojno upravo v novo oboroženje artilerije. Povdarjal je posebno, da imajo že vse države topove za brzostreljanje. General Krobotin je dajal potem pojasnila o različnih tehničnih podrobnostih, katere podrobnosti pa so proglasili zaupnimi. V razpravo je poseglo več govornikov, ki so uvaževali razloge vojnega ministra, a so vendar izražali različne želje, izlasti glede štedljivosti in poštovanja privatne industrije o nabavljanju topniškega materijala. Le delegat Okolicsanyi je povdarjal nasproti tem govornikom, da so druge države dosegle velike vspehe na gospodarskem polju vsled zmernega postopanja v oboroževanju.

Odlikovanje polkovnika.

DUNAJ 14. (B.) »Wiener Zeitung« javlja: Cesar je podelil polkovniku Müllerju, zapovedniku crožniškega poveljstva št. 7 v Trstu red železne krone III. vrste.

Srbski cerkveni kongres.

BUDIMPEŠTA 14. (B.) Uradni list objavlja imenovanje podpredsednika zbornice poslancev Taliana kraljevim komisarjem na grško-orientalsko-srbskem narodnem cerkvenem kongresu, ki je sklican v Karlovec za dan 8. junija.

Katastrofa na otoku sv. Vincencija.

FORT DE FRANCE 14. (B.) Število oseb poginivih na otoku sv. Vincencija se ceni na 2000.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X MIZARSKA ZADRUGA V GORICI X
X z omejenim jamstvom X
X naznanja slovenskemu občinstvu, da X
X je prevzela X
X prvo slov. zalogo pohištva X
X iz odlikovanih in svetovnoznanih to- X
X varn v Solkanu in Gorici X
X Antona Černigoja X
X katera se nahaja X
X v Trstu, Via Piazza vecchia X
X (Rosario) št. 1. X
X (na desni strani cerkve sv. Petra). X
X Konkurenca nemogoča, ker je blago X
X iz prve roke. X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X Aleksander Levi Minzi X
X Prva in največja tovarna pohištva X
X vseh vrst. X
X — T R S T — X
X TOVARNA: X ZALOGE: X
X Via Tosa, X Piazza Rosario št. 2 X
X vogal X (solsko poslopje) X
X Via Limitana X in Via Riberge št. 21 X
X Telefon št. 670. X
X Velik izbor tapetarij, srecal in slik. Is- X
X vnuje naročbe tudi po posebnih načrtih. X
X Cene brez konkurence. X
X ILUSTROVANI ČENIKI ZASTONI IN FRANKO X
X Predmeti postavijo se na pai obrod X
X ali železnico franko. X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16
nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates
in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici **Bastione št. 2**
nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem
najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Posojila

proti povrnitvi v 7 in pol letih vdobé c. kr.
častništvo, vladni, mestni in železniški urad-
niki ter vdove kakor tudi uradniki podjetij
in privatni uradniki, ki so udje kaknega pen-
zijskega zaklada.

Posojila se dajejo proti varščini na ne-
premičnine, urednostne listine, renté, vžitke,
zavarovalne police itd.

Obrniti se na **Hinko Giberti**, ul. Canale 7, 1

Skladišče vina

ulica Acquedotto 23. Prodaja vina na
sodih in buteljkah, Fine pašne in dezertne vina na
debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in
konkurenčnih cenah.

Odlikovan z dvema zlatimi in bro-
nastimi kolajnam

Fran Hlavaty

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angležkem in francoskem
vzoru izdeluje po meri cenj. damam
in gospodom kakor tudi za otroke. Delo
okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

ZALOGA DALMATINSKIH VIN

iz lastnih kletij

in

ISTRSKI TERAN.

ki se toplo priporoča družinam, gosp. Krčmar-
jem in restavracijam.

Simeon Pavlinović, ul. Chiozza 11.

Ivan Angeli

ulica Canale 5

zraven cerkve sv. Antona novega

je edini tovarnar čopčev vseh
vrst in ščetk, nahajajoč se na
tržaškem trgu ter zamore konku-
rirati z vsakomur.

VELIK IZBOR velikih ščetk od grive ali
korenin tudi malih. Angleške ščetke za čistiti
obuvala, neprelomljivi ameriški glavniki,
angleške ščetke za zobovje čistiti, specialitete
za parfumovanje angleškega in domačega
izdelka vse po jako znižanih cenah.

Gostilna „Rosandra“

v Žavljah (pri mostu blizu železniške postaje)
toči izvrstna istrska vina in ima vedno pri-
pravljeno dobro kuhinjo. Istrsko črno vino
po 36 nvč., bel moškati po 44 nvč., liter ter
pivo v steklenicah po 18 nvč. Priporoča se
za množične obiske

Josip Bogatec.

Velikanski izbor raznega pohištva

spalne in jedilne sobe, svetlo ali
megleno politirane.

Bogat izbor

divanov, okvirjev, ogledal, stolic,
stenskih ur

se nahaja v dobroznani

zalogi pohištva

Rafael Italia

Trst - ul. Malcanton št. 1. - Trst.

Stavbinsko
podjetje

G. TÖNNIES

Stavbinsko
podjetje

Ljubljana.

Trgovina za mizarstvo orodje in parkete, stavbinsko in umetno ključarstvo.

Delavnica za konstrukcijo železa itd.

Sprejemajo naročbe za vsakovrstna mizarstva dela kakor: kompletna okna za cele
stavbe in izločna okna na vrsteno, vrata, portale, oprave za prodajalne in druge
pohištva v vseh slogih. — Podovi mehki in trdi vseh vrst kakor: deščice, parkete,
od jermena in navadnega lesa. Kompletna stavbinska kovarska dela, stopnice,
ograje, žične mreže, železne zatvornice na vrsteno ita. itd.

Preračuni brezplačno.

Reference prve vrste na razpolago.

Gostilna „Al Transwaal“.
pri Anico Gobbo Via dello Scoglio.
(nasproti Drežev pivovarni)
Podpisani priporočajo I. vrste istrske, vi-
puške in talijanske vina, refosk, krasiki
keran, Opolo, prosecco, nadalje Dreževjevo
pivo, Pizensko in Spaten v buteljkah.
Domača kuhinja vedno pripravljena.
Krogličke. Svojem rojaku se toplo pripo-
roča

Fran Benčić, krčmar.

JAKOB BAMBIĆ
trgovac z jedilnim blagom
Via Giulia št. 7.
Priporočam svojo zalogo jestvin kolonijal-
nih, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjšega.
— Najfinje testenine, po jako nizkih cenah,
ter moke, žita, ovas, otrobi. — Razpošilja na-
ročeno blago tudi na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franco.
Priporočam se pri najugodnejšem delu in
ozmernih cenah.

Julij Redersen

zdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih
aparatur.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst
(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati
modrei, umetne roke in noge, berglje, erna-
nični pasovi, elastični pasovi in nogovice,
suspensori, elektroterapijski aparati, aparati
za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov za kirurški zdravljenja, angleški
predmeti od guma in nepremakljivih snovi.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste
iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla;
velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene
pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali
druge zboje.

Srečkanje

NEPREKLICNO

19. junija 1902.

Loterija gledaliških igralcev
(glumačev)

1 glavni dobitnik po	50000 K
1 „ „ „	5000 „
1 „ „ „	3000 „
2 glavna dobitka	2000 „
5 dobitkov	1000 „
10 „ „ „	500 „
20 „ „ „	200 „
60 „ „ „	100 „
100 „ „ „	50 „
300 „ „ „	20 „
3500 „ „ „	10 „

Srečke po 1 krono

priporočajo:

Josip Bolaffio, Mandl & Co., Ign. Neumann.
Mercurio Triestino, Henrik Schiffmann, Josip
Zoldan.

Vsi dobitki se izplačujejo od zalagateljev
s 10% odbitkom v gotovem denarju.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo
Bogata zaloga raznovrstnih obuval za
gospode, gospe in otroke.

Postne naročbe se izvrše takoj. Pošiljave so poš-
tine proste.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se
izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po kon-
kurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča
Josip Stantič čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in službenec konsum-
nega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in
c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr.
javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr.
priv. avstr. Lloyd.

ŠTEFAN CRUCIATTI

ornamentalni kamnosek.

TRST. — Via della Pietà št. 25. — TRST.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega
kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do
najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne
spomenike.

Velika zaloga slane ali žaganega mramorja
v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor
tudi za pedove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih
cenah.

„Andemo de Franz“

kréma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska . . . liter po 36 kr.

Črna istrska . . . „ „ 36 „

Istrski refosk . . . „ „ 48 „

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gor-
kimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.

Družinam se pošilja na dom od 10 litrov

naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr.

Črna istrska liter po 28 kr.

Priporočam se tudi krčmarjem, katerim dajem
vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

Velik dohod

elastičnih trakov, zajamčeno prve vrste, ru-
dežih in črnih, za cepljenje trt. Za razpro-
dajalec po znižani ceni.

Tudi sem prejel toli zahtevano fosforjevo
apno (Fosforkalk in tudi Futterkalk imeno-
vano) za jačanje žil in pitanje živali. Cena
80 stot. klgr. Za več klgr. po znižani ceni.
Pošiljave po povzetju.

Drogerija Emil Cumar

pok. Friderika.

TRST — ul. Belvedere — TRST

Filijalka na Opčinah 212.

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta št. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite
železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna,
vrata in pohištvo, zrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode
tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev.

Postrežba točna

Cene nizke.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“
trvrde

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti gledališču „Armonia“

s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke
po meri in najugodnejših cenah. V pro-
dajalnici ima tudi zalogo perila za
delavski stan po izvenredno nizkih cenah.
Izbor boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se na-
pravijo po meri.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?

— Grem kupit par čevljev!

— Svetujem Vam, da greste v

ulica Riborgo št. 25 po domače
k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste
obuvala za moške, žensko in otroke.
Isti popravlja male stvari brezplačno
vsakovrstno obuvalo ter sprejema na-
ročbe na debelo in drobno.

Lastnik: **Peter Rehar.**

Konrad Jacopich

trgovac z jedilnim
blagom v Trstu,
Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolo-
nijalij, navadnega in najfinjšega olja, najfinjše te-
stenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovas itd. po jako
nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na de-
bela na debelo in drobno. Ceniki franco.

Spoštovane slovenske gospodinje!

Zahtevajte pri svojih trgovcih

ново

Ciril-Metodijevo

cikorijo.